

Izdelava platnenih vstavkov Z LASERSKIM IZREZOM

Konservatorji-restavratorji slik na platnu se pri delu pogosto srečujemo s poškodbami nosilca, kot so propadli deli v obliki lukenj ali neenakomerno ohranjeno platno na robovih slike (slika 1). Ročna priprava vstavkov pred podlepljanjem slike je zato utečena praksa. Za njihovo izdelavo najprej na predpripravljeno platno izrišemo obris poškodbe in ga nato izrežemo s kirurškimi škarjami (slika 2) ali skalpelom. Pri tem moramo biti precej natančni in spretni, da se vstavek čim bolj prilaga poškodbi. Ob uresničevanju zamisli, da bi ročno rezanje nadomestile z laserskim izrezom smo prišle do uporabnih spoznanj in izkušenj.

Priprava platna za dopolnitev manjkajočega nosilca slike poteka enako pri obeh načinih. Platno pritrdimo na začasni, zagodni podokvir, navlažimo in razpnemo, tolikokrat, da ga omravičimo. Impregniramo ga s 7-odstotno raztopino zajčjega kleja in suhega snamemo s podokvira. Predpriprava na laserski izrez je podobna pripravi ročno izdelanih vstavkov, saj moramo načrtovati robove poškodb, le da te zarišemo na papir (slika 3), in ne na platno. Obrisi so bolj natančni, saj nas med zarisovanjem ne moti tekstura tkanja. Obrise nato skeniramo in v grafičnem računalniškem programu Adobe® Illustrator pretvorimo v vektorski zapis (slika 4), kar zahteva še največ časa. V delavnici Zavoda 404 so v računalniški program, povezan z laserskim rezalnikom HyperCUT®, vnesli naše vektorske linije obrisov in iz klejanega platna izrezali vstavke (slika 5, 6). Ti so izrezani v nekaj sekundah, kar je izjemno hitro v primerjavi z ročnim rezanjem.

Laserski izrez je lahko ena od možnosti, ki nam je na voljo za izdelavo vstavkov. Metoda je še posebej primerna za slike, ki imajo zelo razčlenjene robove poškodb nosilca, torej veliko finih detajlov, ki jih ročno ne moremo natančno izrezati (slike 7a, 7b, 7c). Laser omogoča izjemno natančnost pri rezu, zato se vstavki zelo dobro prilagajajo robu poškodbe (slika 8). Pri izrezu večjega števila vstavkov smo lahko varčnejši, kar zmanjša količino odpadnega platna, ki ga sicer uničimo ali zavržemo zaradi ročnega rezanja. Ker je rez narejen z laserjem, je rob sicer ožgan (slika 7b) (nekateri laserji nudijo tudi sistem proti ožganinam), vendar se niti platna ne sploščijo (slika 9) ali nacefrajo (slika 10) tako kot pri rezu s škarjami (slika 11). Opazile smo, da je rob vstavka veliko manj občutljiv na vodo, saj se med nanašanjem kredno-klejnega kita (slika 12) in niveliranjem z vodo vlakna ne krotovičijo in ne razcepijo konca preje, kar se sicer pogosto dogaja pri ročno izrezanih vstavkih. Laserski izrez je primeren tudi za že grundirana platna, ki jih ni mogoče ročno izrezati, ne da bi pri tem nadrobili podlogo. Pomanjkljivost izdelave robnega vstavka v enem kosu za slike velikih dimenzij je, da smo pri velikosti izreza omejeni z velikostjo delovne nizkotlačne mize rezalnika. V takšnem primeru je treba vstavek sestaviti iz več delov. Razpoka na površini slike, ki čez čas lahko nastane na mestu spoja vstavkov, je neizogibna, prav tako kot pojav razpok med vstavkom in nosilcem slike, s čimer se srečujemo tudi pri ročno izrezanem vstavku.

